

(Milota: Zákon na ochranu republiky, str. 121, 122). Postrádá tudíž všeho podkladu onen pokus napadeného rozsudku, omezovati pojem »zástupu« jen na shluk lidí, sešedší se na volném prostranství, (na veřejné ulici). Uznání správnosti názoru, vysloveného v rozsudku, vedlo by k důsledku přímo absurdnímu, zákonodárcem zcela nepochybně nezamýšlenému, že by totiž skutky, vykazující jinak veškeré pojmové znaky toho kterého činu, trestného podle zákona na ochranu republiky, stávaly se beztrestnými neb aspoň, jako v daném případě, trestnými dle mírnějších předpisů zákonných i v takových případech, v nichž by byly spáchány před množstvím, páčícím se na mnohé desítky ba i na sta lidí. Není tudíž podřadění počtu dvanácti lidí, kteří dle rozsudkového zjištění byli přítomni a naslouchali urážce, pronesené obžalovaným proti prezidentu republiky, zákonnému pojmu »zástupu« na překážku okolnost, zdůrazňovaná v rozsudkových důvodech, že to byli vesměs lidé domácí (sekáči), jimž místnost, ve které obžalovaný pronesl urážku (šalanda), byla přikázána za bydliště. Že by se byli v této místnosti sešli úmyslně k nějakému určitému cíli, rozsudek nezjišťuje, dlužno v nich tudíž spatřovati zástup ve smyslu §u 39 čís. 2 zákona na ochranu republiky a považovati čin obžalovaného za spáchaný veřejně ve smyslu téhož §u a §u 11 čís. 2 uvedeného zákona.

Čís. 1903.

Přednosta okresního civilního soudu není vrchností ve smyslu §u 187 tr. zák.

(Rozh. ze dne 19. února 1925, Zm II 564/24).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost státního zastupitelství do rozsudku zemského trestního soudu v Brně ze dne 1. října 1924, jimž byl obžalovaný Jan Sch. podle §u 259 čís. 3 tr. ř. sprostěn z obžaloby pro zločin zpronevěry podle §u 181 tr. zák., mimo jiné z těchto

důvodů:

Nalézací soud sprostil obžalovaného z obžaloby pro zločin zpronevěry (§ 181 tr. zák.), jsa toho názoru, že obžalovaný stal se účastným beztrestnosti podle §§ů 187, 188 tr. zák., nahradiv veškeru škodu dříve ještě než se vrchnost, v tomto případě prý presidium zemského civilního soudu, o spáchaném činu dozvěděla. Zmateční stížnost napadá sprostňující rozsudek důvody zmatečnosti čís. 5 a 9 písm. b) §u 281 tr. ř. a označuje z důvodu čís. 9 písm. b) jako právně mylný názor nalézacího soudu, že vrchností ve smyslu §u 187 tr. zák. nelze rozuměti přednostu okresního soudu pro Brno-okolí. Výtce státního zastupitelství nelze přisvědčiti. § 187 tr. zák. předpokládá, že celá škoda byla dříve nahrazena, nežli soud neb jiná vrchnost zví o provinění pachatelově. Že přednosta okresního soudu představuje soud, nemůže býti vzhledem k předpisům o soudní organizaci (§ 24 a násl., § 1 a násl. jedn. řádu) pochybným. Avšak § 187 tr. zák. mluví o soudu, má na mysli pouze

trestní soud, jak tomu nasvědčuje spojení s výrazem »vrchnost«, kterým míněny jsou orgány veřejné správy, jimž obdobně jako soudům (trestním) jest zvláště uloženo, by s hlediska zachování veřejného řádu dbaly o bezpečnost majetku stíháním majetkových deliktů. Pojem vrchností jest pojmem užším než v §u 68 tr. zák., kde vrchností jsou míněny všechny úřady a osoby, jež vykonávají státní moc. (Viz rozhodnutí býv. víd. nejv. soudu sb. čís. 471 a rozhodnutí Sb. n. s. č. 117). Dlužno proto vykládati slovo soud v souvislosti se slovem vrchnost. Dle toho nelze přisuzovati okresnímu soudu pro věci civilní, jenž jest vybaven pouze civilní pravomocí, povinnost, dbáti o bezpečnost a stíhati majetkové delikty. Soudy civilní jsou zvláštní soudy pro sebe. Samostatnost civilního soudnictví byla uznána již nařízením ministerstva spravedlnosti ze dne 17. května 1905 věstník min. spravedlnosti 10, kterým bylo provedeno oddělení civilní pravomoci od trestní. Této samostatnosti jurisdikce nebrání okolnost, že administrativně jsou různá, t. j. trestní a civilní oddělení podřízena témuž nadřízenému presidiu. Nutno proto při použití podle §u 187 tr. zák. rozlišovati, zda oznámení, pokud se týče vědomost o trestním činu, došlo na soud civilní, či trestní.

V tomto případě byl o spáchaném činu (zločin zpronevěry podle §u 181 tr. zák.) zpraven okresní soud pro Brno-okolí, pokud se týče přednosti soudu, obstarávající výhradně agendu civilní. Sdělením Růženy O-ové nenabyl o trestním činu vědomostí soud ve smyslu §u 187 tr. zák., jelikož sdělení stalo se u soudu civilního, aniž vrchnost ve smyslu téhož §u, jelikož přednost soudu civilního není orgánem veřejné správy, jemuž by bylo s hlediska zachování veřejného řádu zvláště uloženo, by dbal o bezpečnost majetku stíháním majetkových deliktů; zda měl podle §u 84 tr. ř. povinnost, učiniti jako představený »úřadu« o věci oznámení státnímu zástupci, čili nic, nepadá za těchto okolností pro posouzení věci na váhu. Vrchnost v tomto smyslu nabyla o trestním činu obžalovaného vědomostí teprve dne 26. května 1924, kdy proti obžalovanému jako soudnímu zřízenci bylo u presidia zemského civilního soudu v Brně na základě oznámení zavedeno disciplinární řízení. Do této doby však, jak nalézací soud zjistil, nahradil obžalovaný kancelářské pomocnici Růžence O-ové ze zpronevěřeného služného 659 Kč dne 3. května 1924 400 Kč a ve dnech 8. a 9. května 1924 zbytek 259 Kč. Byly proto u obžalovaného splněny předpoklady beztrestnosti ve smyslu §§ů 187 a 188 tr. zák., důsledkem čehož bylo ho osvoboditi.

Čís. 1904.

Lichva (zákon ze dne 12. října 1914, čís. 275 ř. zák.).

Zákonné znaky »tísne« a »vykořisťování« jsou jednak pojmy právní, jichž určení a vymezení spadá do oboru právního posouzení, jednak jsou též výrazem pro určitý skutečný stav, jehož vyšetření a zjištění je úkolem činnosti skutkově zjišťující a uvažující.

Z ochrany zákona nelze vylučovati osoby zkušené ani toho, kdo potřeboval vypůjčených peněz do obchodu.